

JEZIORO WIELKIE (k. WITNICY)

Położenie jeziora

- dorzecze: Witna - Kanał Maszówek - Warta - Odra
- region fizycznogeograficzny: Pojezierze Południowopomorskie - Równina Gorzowska
- wysokość n. p. m. 35,7 m

Podstawowe dane morfometryczne

- powierzchnia zwierciadła wody: 52,3 ha
- objętość jeziora: 5795,8 tys. m³
- głębokość maksymalna: 29,3 m
- głębokość średnia: 11,1 m
- powierzchnia zlewni całkowitej: 11,8 km²

Jezioro Wielkie otoczone jest całkowicie lasami. Przez jezioro przepływa rzeka Witna. Powyżej jeziora Witna przepływa przez ciąg stawów rybnych; okresowo woda przechwytywana jest do zasilania stawów i zdarza się, że koryto rzeki na wpływie do jeziora jest suche. Jezioro zostało sztucznie podpiętrzone wysoką groblą na odpływie. Odpływ z jeziora następuje upustem dennym przez mlich znajdujący się w grobli. Przy odpływie znajduje się pole biwakowe i kąpielisko z plażą. Jezioro nie przyjmuje ścieków z punktowych źródeł zanieczyszczeń. Na polu biwakowym znajduje się tzw. suchy ustęp.

Badania jeziora Wielkiego przeprowadził WIOŚ w Zielonej Górze – Delegatura w Gorzowie Wlkp. wiosną i latem 2001 r. Wiosną w czasie badań było pochmurno i temperatura nie przekraczała 8°C, latem było słonecznie, przy temperaturze 24°C.

Badane stanowisko było latem stratyfikowane. Dobre natlenienie utrzymywało się do 5 metrów, skok tlenowy następował gwałtownie i dolne warstwy metalimnionu były już całkowicie odtlenione. Obciążenie wód jeziora Wielkiego substancjami organicznymi, mierzonymi wartościami takich wskaźników jak BZT₅ i ChZT, było niskie (I i II klasa). Niewysokie były również stężenia związków azotu, nie przekraczały wartości I i II klasy. Koncentracja związków fosforowych w jeziorze była natomiast bardzo wysoka, a stężenie fosforanów latem w naddennej, odtlenionej warstwie wody miało wartość pozaklasową. Ilość związków mineralnych była umiarkowana, wartość przewodności elektrolitycznej odpowiadała II klasie. Obrazujące wielkość produkcji pierwotnej jeziora ilości chlorofilu i

suchej masy sestonu odpowiadały normatywom III i II klasy. Obniżona znacznie była przezroczystość wody - III klasa.

Według SOJJ wody jeziora Wielkiego klasyfikowały się w II klasie. Dobry stan sanitarny nie miał wpływu na wynik.

Ze względu na przewagę dobrych warunków naturalnych jezioro mieści się w II kategorii podatności. Większość wskaźników zlewniowych odpowiada I kategorii, jedyny zdecydowanie niekorzystny jest stosunek objętości jeziora do długości linii brzegowej.

Wiosenny plankton składał się prawie całkowicie z okrzemek z gatunku *Asterionella formosa*. W letnim fitoplanktonie dominowały również okrzemki, głównie gatunek *Fragillaria crotonensis*. Stwierdzono także licznie występujące sinice, głównie z rodzaju *Anabaena*. Zooplankton wiosenny był najliczniej reprezentowany przez *Kellicottia longispina*. W różnorodnym zooplanktonie letnim dominowała *Keratella cochlearis cochlearis*.

Rzeka Witna na wpływie do jeziora wiosną klasyfikowała się w II klasie z uwagi na stężenia fosforanów i fosforu całkowitego, latem natomiast mała ilość tlenu rozpuszczonego spowodowała zaliczenie ciek do III klasy. Ponadto stężenia ChZT, fosforanów i fosforu ogólnego utrzymały wartości II klasy. Wyptywając z jeziora, Witna w okresie wiosennym, odpowiadała II klasie ze względu na podwyższone wartości BZT₅ i fosforu ogólnego. Latem wody odpływu klasyfikowały się w III klasie ze względu na pogorszony stan sanitarny.

Poprzednie badania przeprowadzone w 1997 roku zaklasyfikowały jezioro Wielkie również do II klasy, z nieco niższym wskaźnikiem liczbowym. Na przestrzeni lat dzielących oba badania w sposób zauważalny wzrosły wskaźniki świadczące o podwyższonej produkcji pierwotnej w jeziorze tj. chlorofil i sucha masa sestonu.

Przewaga korzystnych cech naturalnych jeziora, przy jednoczesnej ograniczonej presji turystycznej, powinna sprzyjać utrzymaniu stosunkowo dobrej jakości jego wód.